

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਅਤੇ ਪਰਦੇਸੀ

ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁੰਡੇ-
ਕੁੜੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਘਰ, ਘਰਾਣਾ ਜਾਂ
ਖਾਨਦਾਨ ਦੇਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਲਾਗੀ ਲੋਕ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾ
ਕੇ ਗੁੜ ਦੀ ਰੋੜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ
ਸ਼ਗਨ ਦਾ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ
ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੱਕਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਕੋਈ ਦੇਖ-ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ।
ਜ਼ਬਾਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਸੀ। ਸਾਹੇ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਲਾਗੀ ਹੀ ਲੈ ਕੇ
ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਫੇਨ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਸਨ। ਆਪਸੀ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ,
ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਵਟਾਂਦਰਾ ਰਸਮ, ਚੂੜੀਆਂ
ਜਾਂ ਚੁੰਨੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਆਦਿ ਵਰਗੇ
ਖਰਚੀਲੇ ਅਤੇ ਫਾਲੜੂ ਰਿਵਾਜ਼ ਵੀ
ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ। ਮੁੰਡ-ਕੁੜੀ ਵਿਆਹ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ
ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ
ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਚਾਅ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਤਾਂਧ
ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਵਾਨ ਦਿਲ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ
ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੰਨੇ ਹੁਸੀਨ ਸੁਫ਼ਨੇ
ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਤਾਰਵੇਣ
ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿੰਨਾ ਸਬਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ
ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਕੁਦਰਤੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।
ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਿਸ਼ਤਾ
ਸਿਰ-ਮੱਥੇ ਕਬਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ
ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤ ਉਮਰ ਭਰ ਨਿਭਾਏ ਜਾਂਦੇ
ਸਨ।

ਗੜਬੜ ਉਦੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਹਰ, ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਦੂਰੀ ਹੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਘਟੀਆ ਸਮਝਿਆ ਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤ ਵੇਲੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਡਾਲਰ ਇਕੱਠੇ ਨ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਠੀਆਂ ਤੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੇਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਸੀ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੇਰ! ਕੰਮ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਗ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸੇਰ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਣ ਏਂਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਕੁੜੀ ਵੀ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਲਾਂ ਦੇ ਜਾਇਆ ਠੀਕ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਗੱਲ ਬਣ ਹੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਾਪੇ ਵੀ ਬੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਆਸਵੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰੱਬ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀਤਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁੜੀ ਅੰਦਰ ਕਿੰਨੀ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਿਨ੍ਹ ਰਾਹ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਏ ਕੀ ਮਾਲਕਣ ਹੋਵੇ। ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵਾਹਾਂ ਕੁੜੀ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਆਪ ਸੰਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਰਾਜਦੂਤ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਹਿਸ਼ਨੂੰ ਉਹੀ ਕੁੜੀਆਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਜਮ 'ਗਹਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਫੇਰ੍ਹੀ-ਫੇਰ੍ਹੀ ਵਾਲੀਆਂ। ਸੁਰੋਜੀ ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਚੰਚਾ ਚਰਿੱਤਰ ਕੁੜੀ ਦਾ ਉਮਰ ਭਾਵ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਰਤ ਨਾਲ ਸੀਰਤ ਜਿਆਦਾ ਮਾਇਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਲੰਗਿਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹੈ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝੀਆਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵਰ ਲੱਭਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁਝੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੁੱਕਣ 'ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਗਰੈਸੂਏਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਹਤਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਕਾਵਟ ਨਾ ਆਵੇ। ਹਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਜੇ ਧੀ ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਵਰ-ਘਰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਅਫਸੈਸ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਥੁ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ। ਅਜ਼-ਕੱਲ੍ਹ ਬਾਹਰੀ ਮੁਖਸੂਰਤੀ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਦਰਲੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ। ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਫਿਲਮੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਹਰਲਾ ਸੁਹੱਪਣ ਦੇਖਣ-ਪਰਖਣ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕੁਝੀ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਸ਼ੋਅ ਪੀਸ ਖਰੀਦ ਕੇ ਘਰ ਸਜਾਵਟ ਲਈ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇ। ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੀਲਾਅ ਕਰਕੇ ਸ਼ਕਲ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਕੁਝੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: “ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝੀ ਹਾਈ ਫਾਈ ਲੱਗਦੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ”। ਭਲੇ ਹੀ ਲੜਕੀ ਗੁਣਵਾਨ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਦੀ ਧੀ-ਭੈਣ ਨੂੰ ਨਮਾਇਸ਼ ਲਈ ਪਈ ਚੀਜ਼ ਵਾਂਗ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਰ ਨਾਲ ਲਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੇਗੀਆਂ ਤੇ ਕਿੰਨ੍ਹ ਤੇਝੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਟੈਕਸੀ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬੇਰ! ਕੰਸ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਚ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਲੜਕੇ ਭਾਲੁਕ ਕਮਾ ਕੇ ਜੱਦੋਂ ਰਿਸਤਾ ਲੱਭਣ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਪਰਤ ਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਅੱਤੇ ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਕਾਵ ਸੱਤ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਿਰਾਏ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝੀ ਦੇਖਣ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੁਝੀ ਨਹੀਂ, ਕੁਝੀਆਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਰੇ ਲਾਏ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੂਰਾ ਟੱਬਰ ਅੱਜ ਕਿਤੇ ਤੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਤੇ, ਕੁਝੀ ਦੇਖਣ ਤੁਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾੜਾਂ, ਆਸ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁਝੀ ਪਸੰਦ ਆਉਂਦੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੁਝੀਆਂ ਦਾ ਤਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਵੇਂ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਮਾਲ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਡੰਗਰ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ। ਕੁਝੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰਾ ਭਰਚ ਕਰ ਕੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਸਹਿਜਾਏ ਦੀ ਆਓ-ਭਗਤ ਵਿੱਚ ਜੁਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝੀ ਨਿਮਾਣੀ ਜਿਨੀ ਹੈ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝੀ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਜੀਅ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਉਸ 'ਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਬੁਛਾਵ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਅਲ ਵੀ ਅਸਿਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਰ ਨਾਲ ਲਈ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕਾਰ ਦਾ ਪੈਂਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰੱਬ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀਤਡੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਝੀ ਅੰਦਰ ਕਿੰਨ੍ਹ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉੱਤ ਹੁਣ ਲੜਕੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੜਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਵਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕੁਝੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਨਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੁਦ ਵੀ ਦੇਖਣ-ਪਰਖਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਫੁਕੀਆਂ ਟੌਰੋਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਰੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਗੁਰੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਹੀ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਿਆ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਜਾਲਾਚਾਰੀ ਦਾ ਹੁਣ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਰੇਗਾ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਿਆਂ ਸੋਹਣੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸੋਹਣੀਆਂ ਰੂਪ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਿਹਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਤਾਂ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੁਝੀ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਵੇ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਲੀਕਾ ਤੇ ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ ਹੋਵੇ। ਸਿੱਠ-ਬੋਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਰੱਖੀ ਹੋਵੇ। ਲੜਕੇ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਣਦੀ ਹੋਵੇ। ਵਿਆਹ ਉਪਰੰਤ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਪਤਨੀ, ਸੁਘੜ-ਸਿਆਈ ਨੂੰ ਹੋ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਮਾਂ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੇਲੇ ਪਤੀ ਦੇ ਮੇਂਡੇ ਨਾਲ ਮੇਚਾ ਕੇ ਵੇਲਾ ਤੇ ਵੱਲ ਹੋਵੇ। ਜਾਂਦੀ

ਅੱਜ ਬਹੁਤੀ ਸਿਆਣਪ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਗਿਸਤਾ ਲੈਣ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜੋੜ ਕੇ ਤੁਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। ਸੁਸ਼ੀਲ ਸਿੰਘਾਨ ਅਤੇ ਉੱਚੇ-ਸੱਚੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ

ਜਦ ਪੈਂਦ ਕਪਾਹੀਂ ਛੁੱਲ ...

ਰਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲੀ ਬਦਲ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਹੋਰ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਹੋ ਵੇਂ ਪਰ ਪਿੱਛੇ ਵੇਖਿਆਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਨ ਮੇਰ ਵਾਗ ਨੱਚਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਧਰੇ ਬਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ; ਇਨਸਾਨ ਦੁਮੇਲ ਵੱਲ ਝਾਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਨ ਦਾ ਸੂਰਜ ਭੁੱਣ ਕਿਨਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਖਰੀ ਲਾਲੀ ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੰਗ ਪੁੜ ਕੇ, ਕਿਧਰੇ ਛੁਪ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਅਕਸਰ ਸੁਆਨ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਲ 'ਚ ਇਹ ਪਰਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਛੁੱਖੇ ਰਹਿਣ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰ, ਜੋ ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਗੁੰਮ-ਗੁਆਚ ਜਾਣ ਤੇ ਛੇਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਮੌਜੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੌਜੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਹਾਕ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੁੜੀਆਂ 'ਚ ਰੰਗੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਂ ਵੀ ਧੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਧਰੇ ਦਿਖਾਈ ਤੋਂ: ਅੱਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਖਿੜੀਆਂ ਕਪਾਹਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਪਾਹਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਜਦ ਖੇਤ ਕੋਲੇ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਲੰਬਦੇ ਤਾਂ ਖਿੜੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ ਦੇ ਛੁੱਲ ਅਭਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਲਾਗਾ ਜਿਹਾ ਇਨਸਾਨ ਵੀ ਇਸ ਰੁੱਤ ਦੀ ਆਹਟ ਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦੇ, ਸੋਹਣੇ—ਸੋਹਣੇ ਛੁੱਲ ਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ 'ਤੇ ਹੰਦਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਖਿੱਲਾਂ ਪਾਊਂਦੇ ਤੇ ਮਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿੱਲਾਂ ਮਗਰ ਵੀ ਜੋ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਖੇਤ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਉਡਿਆ ਫਿਰਦਾ। ਕਪਾਹਾਂ ਚੁਗਦੀਆਂ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜੋ ਬੁੰਡੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਕੁੜੀਆਂ—ਚਿੜੀਆਂ, ਵਹੁਟੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤ ਦੇ ਬੰਨੇ—ਬੰਨੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਆਇਆ ਐਤਤਾਂ ਸਭ ਮੁਸ਼ਕਲੀ ਲੱਗਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਇਨਸਾਨ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਬੋਲ, ਮਨ ਨੂੰ ਪੁਹ ਪਾਉਂਦੇ ਤੇ ਹੈ; ਦਿਲ ਤਾਂ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਗਹੀ ਪਾਂਧੀ ਖੇਤ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਣ ਵੇਲੇ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਚਾਹਤਾਂ ਉਹੀ

ਮਹਿਸ ਖੇਤੀਆ ਕਾਹਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ

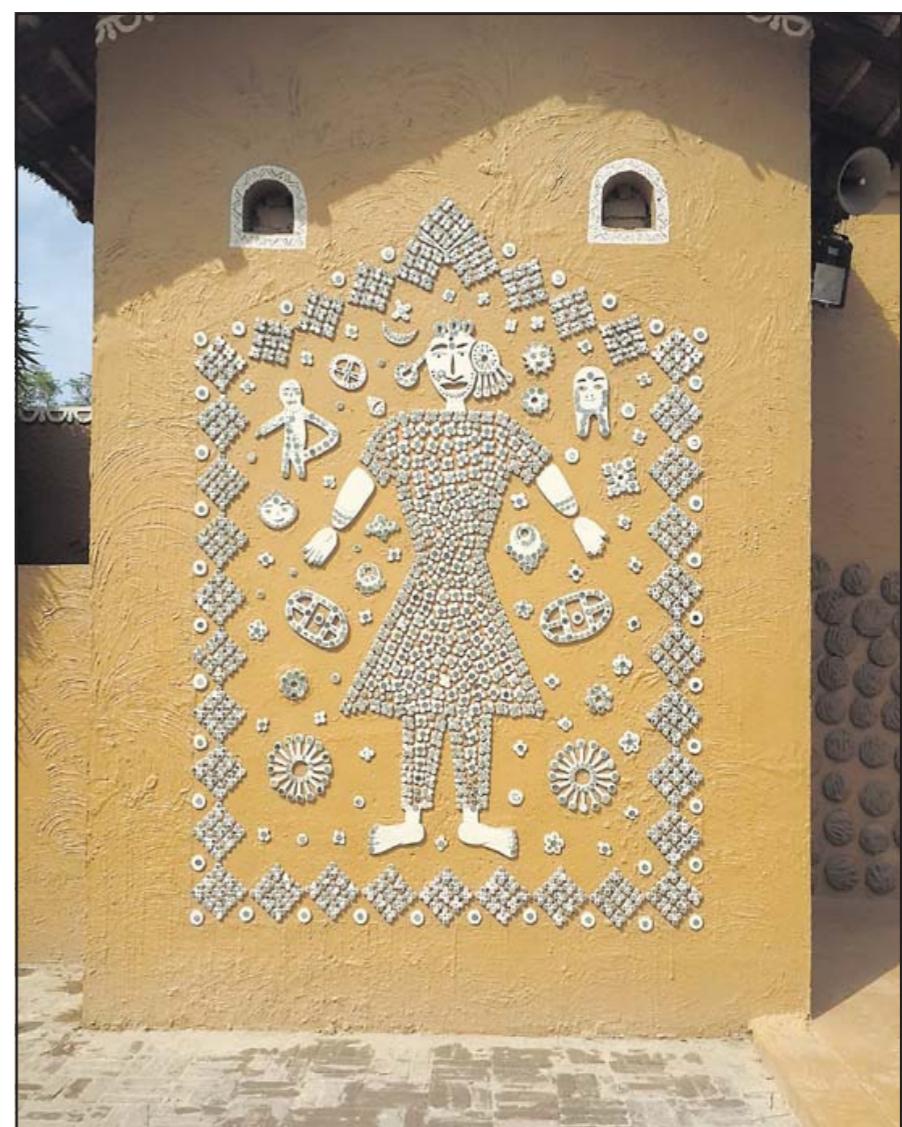
ਅਜੇਕੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਿਜਤਾ ਦਿਨ-ਦਿਨ ਖਾਰ ਹੁੰਦੀ
ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕਾਹਲ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਹਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਜੀਵਵਨ
ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਿਜਤਾ ਦਾ ਅਨੁਠਾ ਰਸ ਚੁਸ਼
ਲਿਆ ਹੈ। ਬਸ ਅਸੀਂ ਕਾਹਲ ਦੇ ਕਾਲ-
ਚੱਕਰ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਪੁਰਾਣੀ
ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਾਹਲ ਨਮ ਕਾਲ ਦਾ
ਜਾਂ ਕਾਹਲੀ ਅੱਗੇ ਟੇਏ। ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ
ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਦੇਂ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਕੁਦਰਤ
ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਸਵੇਰ
ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਦੇ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ
ਸਹਿਜਤਾ ਇਲਕੀ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ
ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਕੰਮ
ਹੱਥੀਂ ਕਰਨ ਪੈਂਦੇ ਸਨ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕੰਮ
ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਸੀ ਪਥ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੇ
ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਸਹਿਜਤਾ ਦਾ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ
ਸੀ ਛੱਡਿਆ। ਸਹਿਜ, ਠੁੰਮਾ, ਸੰਜਮ,
ਸਲੀਕਾ ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੇ ਅਣਮੁੱਲੇ
ਗੁਣ ਸਨ। ਸੇਵੇਂ ਉਠਦਿਆਂ ਹੀ ਨਿੰਮ,
ਕਿੱਕਰ ਜਾਂ ਟਾਹਲੀ ਦੀ ਦਾਤਾਂ ਤੋਂ
ਉਠੇ ਹੋਏ ਹੈਂ।

ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਥਰ ਦਾ ਫਲ ਮਿੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਹਲ ਦਾ। ਕਿਥੋਂ ਗਏ ਉਹ ਸੁਆਦ ਜੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਉਗਾਈਆਂ ਦਾਲਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਪੀੜੀਆਂ ਢਾਹ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ-ਚੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਵਿੱਚ ਚੌਕੇ ਉਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸਕੁਲ, ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਵਿੱਚ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਬੁਰਕੀਆਂ ਸੰਘ ਤੋਂ ਪਾਰ ਸੁੱਟ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫਿਰ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਪੁਰੁੰਚਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਨਿੱਤ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਬੋਰਡ ਸਾਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਕਦੇ ਨਾ ਪੁਰੁੰਚਣ ਨਾਲੋਂ, ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੁਰੁੰਚਣਾ ਚੰਗਾ' ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਰੱਡਤਾਰ ਕਦੇ ਮੱਠੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਸੇ ਕਾਹਲੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਮਨ ਹਰ ਸਮੇਂ ਕਾਹਲਾ ਪਿਆ ਹੋਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਗੁਸ਼ਾ, ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਿੱਤ-ਦਿਨ ਲੜਾਈ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੱਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੁੱਲ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਾ 5-6 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਮਾਣਦਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਹੋ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਸਾਲ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹਪ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਦੋ-ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਆਣੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਤੇ ਨਿੱਘ ਘੱਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੱਦ-ਕਾਠ, ਸਰੀਰ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਘਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖੜੇ 'ਤੇ ਅਣਡੇਲ ਮੁਸਕਾਨ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਗਰਾ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ, ਬੱਚੇ ਜਿੱਦੀ ਅਤੇ ਸੂਅਰਾਬੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਨਸਾਨੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਕੰਪੀਊਟਰ ਯੁੱਗ ਦੇ ਕੰਪੀਊਟਰ ਮਨੁੱਖ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੁੱਲ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦਿਨ 'ਤੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਸਲੀਕੇਦਾਰ ਪਹਿਗਵਾ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਪਹਿਗਵਾ ਵੇਂਵੱਚੋਂ ਵੀ ਸ਼ਗਾਫਤ, ਸਲੀਕਾ ਅਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਗਾਇਬ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਏਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਦਿਲੀ ਜਸ਼ਾਤ ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਣਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਬੁੱਸੀ-ਗੁੱਸਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਜ਼ਰੀਏ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਂਝਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਹਲੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਦਿਆਂ ਵੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਅਤੇ ਟੁੱਟਦਿਆਂ ਵੀ। ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹਾਂ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਂਦੂ-ਗੁਆਂਚ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਰਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ, ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸਿੱਠਣੀਆਂ-ਛੰਦ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਾਸ਼-ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦੇ। ਪੰਜਾਬਾਣਾਂ ਦੇ ਲੰਮੀ ਹੇਕ ਵਾਲੇ ਗੌਣ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੋਣਕ ਚੌਗੁਣੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ।

ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਚੰਗਿਰਦਾ ਨਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਥੇ ਹੁਣ ਮੈਨਿਜ਼ ਪੈਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਗਹੁੱਪ ਚਾਚੀ ਦੇ ਕੇ ਛੱਡੇ ਖਿਡੋਣੇ ਵਾਂਗ ਟਾਪੁਸੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹੋ ਨ। ਅੰਜੇਕੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਗਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਾਉਂਲਾ, ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਗਾਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ, ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸਹਿਜ ਮਹੁਰ ਅਨੁਠਾ ਰਸ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਘਸ਼ਰਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਹਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਡੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ 2-3 ਦਿਨ ਤੋਂ ਘਰ ਕੇ 2-3 ਘੰਟਿਆਂ ਤਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕੁੜੇ ਜੋੜ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਤੋੜ ਚੜ੍ਹਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਆਪ ਭਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਿੜਕਦਿਆਂ ਵੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਸਹਿਜਤਾ, ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਅੱਜ-ਕੁੱਲ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਤਲਾਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜਤਾ ਗੁੰਮੈ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਬ-ਭੜੱਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਤੱਬ-ਭੜੱਬ ਵਿੱਚ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਇਨਸਾਨੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਮਨਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਰਮ, ਸ਼ਗਾਫਤ, ਸਲੀਕਾ, ਸਹਿਜਤਾ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਸਰਲਤਾ, ਸੰਜਮ, ਸੁਹਜ, ਸਾਡਗੀ, ਸਿਆਣਪ, ਸਦਾਚਾਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬੁੱਸਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਲੱਗੀ ਦੰੜ ਵਿੱਚੋਂ ਦੰਮਿੰਟ ਰੁਕ ਕੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਕਿਉਂ ਪਈ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ? ਆਓ ਕਾਹਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਚਿੰਦੀਗੀ ਦਾ ਸਹਿਜ ਰਸ ਮਾਣੀਏ।

ਹੱਸਦੀ-ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀ ਸਾਂਝੀ ਮਾਈ

A woman with long dark hair, wearing a red and white floral blouse, is smiling as she makes ice cream in a grocery store. She is holding a white plastic tray containing several small containers of ice cream with wooden sticks inserted. In front of her is a table covered with a white cloth, holding various supplies like cups and spoons. The background shows shelves filled with grocery items.

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਦੇਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਂਝੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਲੋਕ ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਲੋਕ-ਮਾਨਸ, ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਲੋਕ-ਧਰਮ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕਲਾ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੋਕ ਪੌਤ੍ਰਗ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੁਹੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀ ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਾਲ ਸਜਾ ਕੇ ਗੋਰੇ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਲਾ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਮਾਈ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਵਿੱਖ-ਵਿੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਹਿੱਦੂ ਲੋਕ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਲੋਕ ਬੋਰਟੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਤਿਆਰ ਆਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਨਗਰੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨੌਵੇਂ ਨਗਰੇ ਤਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲੀ-ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਰਲ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਹੈ—
ਪਹਿਲੀ ਆਰਤੀ ਕਰਾਂ ਕਸਾਰ
ਜੀਵੇ ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਪਿਆਰ
ਵੀਰ ਪਿਆਰੇ ਦੀਆਂ ਅੜੀਆਂ
ਦੋ ਸਿਵ ਦੁਸਾਰੇ ਬੜੀਆਂ
ਤੁੰ ਖੋਲ੍ਹ ਮਾਤਾ ਹੱਤੜੀ
ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇਰੇ ਪੱਤੜੀ

ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇਰੇ ਪੈਰ
ਨਿਰੰਜਨ ਤੇਰੀ ਕਾਇਆ
ਛੜ੍ਹਪੇ ਲੈਂਦੀ ਮਾਇਆ
ਤੁੰ ਖੋਲ੍ਹ ਮਾਇਆ ਕੁੰਡਾ
ਮੈਂ ਹਰ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ
ਨੇ ਨਗਰਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਸਹਿਰੇ
ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਭਾਤ ਵੇਲੇ ਕੰਪ ਤੋਂ
ਬਣਾਈ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਨੂੰ
ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰ ਕੇ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਨੂੰ ਮਿੱਠੇ-ਮਿੱਠੇ ਗੀਤ ਗਾ
ਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਿਹਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ—
ਨੂਈਂ ਸਾਂਝੀ ਧੋਈਂ ਸਾਂਝੀ ਰੋਈਂ ਨਾ,
ਵਰ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਢੇਰ ਲਾਵਾਂਗੇ।
ਭਾਵੇਂ ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ
ਪਸਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਂਝੀ ਬਣਾਉਣ
ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ
ਲੋਪ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਅੱਜ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ
ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਾਅਣੀਆਂ ਸਾਂਝੀ ਦੀ
ਆਕਿਰਤੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦਾ ਫੌਰੀ ਐਕਸ਼ਨ

ਏਜੰਸੀਆਂ

ਲੁਧਿਆਣਾ 12 ਸਤੰਬਰ। ਸਿਮਲਾਪੁਰੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਹੋਰ ਸਥਿਤ ਸਿਵ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਮੁਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੈਂਵਾਨ ਹੋਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੁਲਾਜਮ ਖਾਲਿਅਤ ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ, ਸਿਮਲਾਪੁਰੀ ਦੇ ਹਿੱਠਿਆਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਾ ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਾਰਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਤੁਲਾਪੂਰੀ ਹੋਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦੇ ਹੋ ਏ।

ਸੀ. ਪੀ. ਬਿਝ ਮੋਹਨ, ਚੌਕੀ ਬਸੰਤ ਪਾਰਕ ਦੇ ਇਹਾਜਨ ਵਿਖਾਨ ਦੀ ਬਾਅਦ ਸਿਮਲਾਪੁਰੀ ਦੀ ਪੁਲਸ ਮੌਜੂਦ ਤੋਂ ਪੁੱਜੀ ਗਈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੌਜੂਦ ਤੋਂ ਅੰਢੀ ਗਾਂਡਾ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਤਾਂ ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਹਾਜਨ ਹੋਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਤੁਲਾਪੂਰੀ ਹੋਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦੇ ਹੋ ਏ।